

Eduskunnan valtionvarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaostolle

HE 146/2021 Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Talousarvioehdotus 2022 Teema: kohtaanto-ongelmat, osaava työvoima ja osatyökykyisten työllistymisen

Elinkeinoelämän keskusliitto EK on selvittänyt yritysten kokemusta työvoimapulasta syyskuussa 2021. Koronan aiheuttamien ongelmien jälkeen työllisyys on kohentunut ja akuutit rekrytointitarpeet lisääntyneet yrityksissä. Samalla kokemukset työvoimapulasta ovat yleistyneet. Tällä hetkellä jopa 80 prosenttia yrityksistä kertoo vaikeuksista löytää osaavaa työvoimaa.

EK on pettynyt siihen, että hallitus jälleen lykkäsi päätöksentekoa työllisyystoimista. Yritysten merkittävin kasvun este on tällä hetkellä osaavan työvoiman saatavuus.

EK on tehnyt esityksiä mm. kannustinloukkujen purkamiseksi, vaikeasti työllistyvien työllistämisen edistämiseksi sekä liikkuvuusavustuksen parantamiseksi. Koulutuspolitiikassa olemme esittäneet keinoja oppisopimuksen käytön lisäämiseksi sekä työvoimakoulutuksessa yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyötä hyödyntävää työelämätarpeita vastaavan koulutusmallin käyttöä.

Vuoden 2022 talousarvioesityksessä merkittävin työmarkkinoiden kohtaantoa parantava esitys on työvoimapalveluiden ns. Pohjoismaisen mallin käyttöönotto, jolla tiivistetään työnhakijoiden asiointia TE-toimistoissa erityisesti työttömyyden alkuvaiheessa. Sen toteuttamiseksi julkiseen työnvälitykseen suunnitellaan palkattavan 1200 asiakasneuvojaa. On totta, että yhteydenpito hyödyttää useita työnhakijoita. Erityisesti niitä, joille työttömyys ja asiointi TE-toimistossa ovat uutta.

EK esitti, että TE-toimistojen toimintamenoja voitaisiin käyttää myös työnvälityspalveluita tukeviin ostoihin yksityisiltä henkilöstöpalveluyrityksiltä. Tämä vastaisi parhaiten ja nopeasti akuuttiin palvelutarpeeseen. Tällaista määrää asiantuntevia henkilöitä ei ole nopeasti saatavilla tai tehtäviinsä TE-toimistoissa. Ammattitaitoista neuvontaa voidaan nopeimmin lisätä yhteistyössä yksityisten palveluntarjoajien kanssa.

Osatyökykyisten työllisyyden parantamiseksi on päätetty perustaa erityistehtäväyhtiö. EK ei ole kannattanut tällaisen yhtiön perustamista. EK pitää tärkeänä ja kannattaa toimia osatyökykyisten työmahdollisuuksien lisäämiseksi sekä osaamisen ja työkyvyn parantamiseksi. Kritiikki kohdistuu esitetyn yhtiön ja sen toiminnan tarkoituksenmukaisuuteen. Lakiluonnoksessa kuvatussa kokonaisuudessa on paljon muutettavaa, jotta voidaan välttää sen työmarkkinoiden toiminnalle aiheuttamat ongelmat ja kilpailunvääristymät.

EK on tyytyväinen Maahanmuuttoviraston saamaan lisärahoitukseen henkilöstö- sekä järjestelmien uudistamismenoihin. Samassa yhteydessä on todettava, että viraston toimintaa on pystyttävä tehostamaan ja vakauttamaan. Perusrahoituksen

puutetta on kompensoitu määräaikaissäilyksillä. Määräaikaiset työsuhteet lisäävät henkilöstön vaihtuvuutta, mikä kuormittaa viraston rekrytointia, perehdyttämistä ja johtamista. Nämäkin resurssit pitäisi voida käyttää perustehtävään.